

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2025- 52229 van:

De heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op De Woenselse Poort, afdeling Volte 2A, onderdeel van GGzE, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 28 mei 2025 een klaagschrift met een schorsingsverzoek, gedateerd op 28 mei 2025, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift van advocaat XXXX, namens klager ingediend, tegen de separatie van 28 mei 2025. Omdat het schorsingsverzoek niet werd gehonoreerd, heeft een psychiater lid van de klachtencommissie de motivering van de behandelaar beoordeeld en is de klachtencommissie tot een toewijzing van het schorsingsverzoek overgegaan, dat aan belanghebbenden is gestuurd op 29 mei 2025.

Klager heeft zich ter zitting laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon, hierna te noemen: 'PVP'. De advocaat van klager heeft zich afgemeld voor de mondelinge klachtbehandeling.

De klachtencommissie ontving een verweerschrift van mevrouw XXXX, GZ-psycholoog en regiebehandelaar, op 3 juni 2025.

Als bijlagen ontving de klachtencommissie een signaleringsplan, voortgangsrapportages van 27 en 28 mei 2025 en een protocol met betrekking tot insluiting.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 5 juni 2025. Klager en PVP waren aanwezig, doch verliet PVP halverwege de mondelinge behandeling. Verder waren aanwezig mevrouw XXXX, mevrouw XXXX, jurist en, als toehoorder, de heer XXXX, co-assistent, evenals de leden van de klachtencommissie. Het psychiater-lid van de klachtencommissie nam digitaal deel aan de mondelinge behandeling.

Tijdens de mondelinge behandeling heeft klager de klacht mondeling uitgebreid tot de zorg zoals die verleend is op 27 mei 2025 én 28 mei 2025.

De klachtencommissie heeft tijdens de mondeling behandeling als aanvullende stukken opgevraagd het zorgplan, alsmede de Khonraad-rapportage en de (negatieve) medische verklaringen in het kader van de beoordelingen van de crisismaatregelen. Het zorgplan werd ontvangen op 10 juni jl. De Khonraad-stukken werden niet ontvangen, omdat deze (kennelijk) niet zijn opgemaakt.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- de beslissing om klager te separeren op 27 mei 2025; en
- de beslissing om klager te separeren op 28 mei 2025.

3. De feiten

De Rechtbank Oost-Brabant heeft op basis van art. 38 SR op 19 februari 2024 de terbeschikkingstelling met voorwaarden voor onbepaalde duur verlengd ten aanzien van klager. Klager verblijft op de afdeling Volte 2A van De Woenselse Poort, onderdeel van GGzE.

4. Standpunt van klager

Klager vraagt de klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren. Volgens het klaagschrift is zijn separatie op 28 mei 2025 onrechtmatig geweest. Deze volgde op de terugplaatsing van klager in zijn kamer na de eerste opgelegde separatiemaatregel op 27 mei 2025. De medewerkers van de kliniek hadden afgesproken met klager om alle scherpe voorwerpen weg te halen. Echter, bij terugkomst bleken al zijn voorwerpen, op zijn laptop na, in de kast achter slot en grendel te zijn geplaatst. Dat was in de ogen van klager niet afgesproken. Klager was hier ontstemd over en vroeg een gesprek aan, maar kreeg dit niet.

Klager wilde met iemand praten over de afspraken die waren gemaakt maar kreeg te horen dat hij alleen maar boos zou zijn omdat hij niet kreeg wat hij wilde. Hij stelt zich op het standpunt dat hij daarvan dusdanig van slag raakte dat hij het raam in zijn kamer heeft vernield. Dit is niet zijn bedoeling geweest. Hij voelde zich genegeerd en uitgelokt omdat niet naar hem geluisterd werd.

Ter zitting geeft klager desgevraagd aan dat het hem gaat om beide dagen die in zijn klacht beschreven staan, zowel 27 als 28 mei 2025, waarop hij gesepareerd werd en een kamerprogramma kreeg opgelegd. De klachtencommissie heeft deze wijziging/uitbreiding van de klacht toegewezen en de verweerders tijdens de mondelinge behandeling in de gelegenheid gesteld om verweer te voeren met betrekking tot beide genoemde dagen.

De eerste keer dat klager gesepareerd werd, op 27 mei 2025, vond klager ook onrechtmatig. Hij heeft diverse keren om hulp gevraagd. Het begon met een verzoek om te praten over hetgeen waar klager mee zat. Daar zou, zo blijkt achteraf, volgens verweerder een afspraak voor gemaakt zijn voor een later tijdstip. Echter klager heeft dat niet zodanig ervaren. Hij vond dat hij genegeerd werd. Omdat hij de relatie met zijn persoonlijke begeleider, degene die hij vroeg om een gesprek, inschatte als voldoende goed om aan te dringen, ging hij over tot een paar keer uitleggen wat hij wilde. Na oplopende agitatie en het idee dat de beveiligers kregen dat klager het kantoor wilde instappen, werd klager gesepareerd. Aan klager zou enkel gevraagd zijn of hij bereid was om mee te lopen naar de separeerruimte. Daarmee stemde hij in, maar hij heeft als zodanig niet ingestemd met separatie. Op een later moment gaf klager aan in te stemmen met separatie, maar deed dat enkel om een langer verblijf in de separeerruimte te voorkomen. Klager was ontdaan door de beslissing om hem te separeren, want hij had dat niet verwacht. Hij was in de veronderstelling dat eerst zijn signaleringsplan in werking zou worden gesteld.

Toen hij in de loop van die dag terugkeerde op zijn kamer was deze ‘gestript’ wat tot gevolg had dat klager geen afleiding kon vinden. Zijn laptop was zonder de kabel om deze op te laden snel leeg en zelfs stripboeken waren achter slot en grendel geplaatst. Klager geeft aan dat hij ‘het niet meer trok’ de volgende ochtend. Hij had vele keren gebeld en hij schreeuwde vanuit de kamer om hulp maar het enige dat hij zag waren de medewerkers die ‘als in de dierenruimte’ door het raampje keken. Hij werd agressief en vernielde het raam en het nachtkastje, waarna hij opnieuw werd gesepareerd.

Naar aanleiding van de toewijzing van de schorsing verbleef klager vanaf 29 mei 2025 in de High Care (HIC), met open deur. Deze is gelegen naast de separeercel. Dit is gebeurd op vrijwillige basis. De eigen kamer was nog niet geschikt om opnieuw te betrekken.

5. Standpunt van verweerder

Volgens verweerder voldoet de gedwongen behandeling in de vorm van separatie aan de eisen die de wet stelt. Er is steeds door het team goed overlegd en nagedacht en de juiste weg is gevolgd, waarbij tot twee keer toe een crisismaatregel is aangevraagd en klager gezien is door een onafhankelijke psychiater. Echter tegen de tijd dat klager door een psychiater wordt gezien in dit kader, blijkt klager steeds voldoende medewerking te vertonen en voldoende in samenwerking te kunnen en willen zijn. Vervolgens is door het team besloten om klager weer naar zijn kamer te laten gaan, met gesloten deur (eerste keer op 27 mei) en om klager naar de HIC te laten gaan om daar te verblijven totdat zijn kamer weer was opgeknapt (de tweede keer op 28 mei). De maatregel is beide keren subsidiair, doelmatig en proportioneel geweest, met het oog op het waarborgen van de veiligheid van mensen en goederen.

Minder ingrijpende middelen dan separatie waren op het moment van zowel de eerste als de tweede separatie niet toereikend. De waarnemende regiebehandelaar, evenals de rest van het team, heeft ervaren dat klager steeds geagiteerder en dreigender werd, met bijbehorende bewegingen, ook al bestrijdt klager dit, evenals het horen van de afspraak om een gesprek op een later moment met hem te voeren, zoals hij had verzocht. Zij vonden klager niet meer voor rede vatbaar en waren van mening dat gesepareerd diende te worden. Aan klager is gevraagd of hij vrijwillig mee kon lopen naar de separeer cel, dat bleek het geval te zijn.

Direct nadat bleek dat klager weer wilde meewerken, werd hij naar zijn gestripte kamer gebracht. In de optiek van verweerster heeft het zogenoemde strippen van de kamer van klager na de eerste separatie volgens procedure plaatsgevonden vanwege de problemen met suïcidaliteit waar klager mee heeft gekampt in het verleden.

Dat klager vervolgens om hulp vroeg, diverse keren, is door het team ervaren als het oplopen van spanning en dreigende houding. Na het bericht dat klager kon gaan roken na een bepaalde tijd, te weten na een vergadering van de medewerkers, mondde dit uit in het kapot maken van spullen.

Ook de daaropvolgende medewerkende houding van klager is, opnieuw, gehonoreerd door hem in een beschikbare ruimte te plaatsen, met open deur.

Over het separeren en het kamerprogramma, zowel met gesloten deur (27 mei) als met open deur (28 mei) zegt verweerster dat dit vrijwillig is gebeurd, met medewerking van klager, en dat deze maatregelen voldoen aan de eisen die de wet daaraan stelt.

Verweerster verzoekt de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

Op grond van artikel 10:3 onder h van de WvGGZ kan klager over een beslissing over de uitvoering van verplichte of gedwongen zorg een klacht indienen bij de klachtencommissie. De klachtencommissie is bevoegd om de klacht van klager te beoordelen.

Ten aanzien van de klachten met betrekking tot het separeren en/of het opleggen van een kamerprogramma is de klachtencommissie bevoegd.

7. De beoordeling van de klachten

Verplichte zorg of behandeling is een ingrijpende inbreuk op het zelfbeschikkingsrecht en de lichamelijke integriteit van een patiënt. Om die reden dienen zowel procedurele als inhoudelijke waarborgen in acht te worden genomen alvorens te kunnen overgaan tot het verlenen van verplichte zorg of behandeling, in casu de maatregel om te separeren op zowel 27 als 28 mei 2025.

Op grond van art. 9.5 WvGGZ kan behandeling slechts plaatsvinden:

- a. voor zover deze is voorzien in het zorgplan van klager;
- b. indien het overleg over het zorgplan tot overeenstemming heeft geleid, en;
- c. indien betrokkene of de vertegenwoordiger zich niet tegen de behandeling verzet.

Op grond van art. 9.6 lid 1 WvGGZ kan indien niet wordt voldaan aan de voorwaarden van art. 9.5 WvGGZ b en c niettemin behandeling plaatsvinden, indien:

- a. voor zover aannemelijk is dat zonder die behandeling het ernstig nadeel dat de psychische stoornis van betrokkene doet veroorzaken niet binnen een redelijke termijn kan worden weggenomen, of
- b. voor zover dit volstrekt noodzakelijk is om het ernstig nadeel dat de psychische stoornis van betrokkene binnen een accommodatie doet veroorzaken, af te wenden.

Behandeling overeenkomstig het eerste lid vindt plaats krachtens een schriftelijke en gemotiveerde beslissing van de zorgverantwoordelijke. Art. 8.9 is van overeenkomstige toepassing.

In het kader van de beslissing om klager te separeren op 27 mei 2025 overweegt de klachtencommissie het volgende. In de eerste plaats rijst de vraag of klager vrijwillig heeft meegewerkt aan de behandeling in de vorm van een separatie. Op basis van de stukken die de klachtencommissie heeft ontvangen en hetgeen is besproken tijdens de zitting, komt de klachtencommissie tot het oordeel dat er geen sprake was van vrijwilligheid aan de zijde van klager. Dit licht de klachtencommissie als volgt toe.

Uit het zorgplan blijkt dat klager is gediagnosticeerd met een autismespectrumstoornis en dat er vermoedens zijn van hechtingsproblematiek. In het verlengde van het zorgplan is een signaleringsplan opgesteld met aanwijzingen voor klager en hulpverleners omtrent het omgaan met spanningen. Daaruit volgt dat het belangrijk is om duidelijkheid te verschaffen richting klager en om in contact te blijven met elkaar. Klager heeft ter zitting aangegeven dat hij op 27 mei 2025 dringende behoefte had aan contact met een medewerker van het behandelteam en dat hij dat kenbaar heeft gemaakt. Klager voelde zich echter aanhoudend niet gehoord. Vervolgens is het klager onduidelijk gebleven op welk moment er een gesprek met hem plaatsvond. De spanning liep dientengevolge op. Deze gang van zaken volgt uit de voortgangsrapportage. Klager wilde het kantoor binnenlopen, maar hem werd de toegang tot het kantoor ontzegd. Gelet op de aanhoudende spanning bij klager krijgt hij een kamerverwijzing. Dat acht klachtencommissie begrijpelijk gelet op de orde en veiligheid binnen de afdeling. Over wat zich vervolgens precies afspeelt, lopen de visies van klager en verweerder uiteen. Blijkens de voortgangsrapportage liep klager richting de keuken. Klager gaf aan dat hij richting het balkon liep om te gaan roken, hetgeen hem rustig maakt. Vervolgens zou klager wilde zwaaiende bewegingen maken, waarna de beveiliging ingreep en klager naar de grond brengt. Klager wordt vervolgens naar een separatieluimte gebracht.

Uit de enkele mededeling dat klager bereid is mee te lopen, kan zijn instemming met het kamerprogramma niet worden afgeleid. Vervolgens wordt klager wel beoordeeld door een psychiater in verband met een crisismaatregel, maar er wordt geen verplichte zorg/behandeling ingezet vanwege vrijwilligheid aan de zijde van klager. Uit de geschetste gang van zaken kan de klachtencommissie geen vrijwilligheid opmaken. Om die reden heeft de klachtencommissie tijdens de mondelinge behandeling de Khonraad-stukken opgevraagd, teneinde te kunnen herleiden hoe de bereidheid van klager om mee te werken aan diens separatie/insluiting werd getoetst. Deze stukken blijken echter niet te zijn opgemaakt. Bij deze stand van zaken, waarbij klager aangeeft enkel te hebben ingestemd met een vrijwillige insluiting om erger te voorkomen en het ontbreken van de Khonraad-stukken, gaat de klachtencommissie er vanuit dat er geen sprake was van vrijwilligheid, terwijl niet is gebleken dat de vereisten van art. 9.6 WvGGZ in acht zijn genomen in het kader van de separatie. Verder kan de klachtencommissie uit hetgeen ter zitting is besproken en de voortgangsrapportage niet opmaken dat is gehandeld conform het signaleringsplan dat voor klager geldt. De klachtencommissie kan daarom niet vaststellen of gedwongen behandeling in de vorm van separatie het ultimatum remedie was om ernstig nadeel te voorkomen of om de veiligheid op de afdeling te borgen. De klacht van klager ter zake van de beslissing om hem te separeren op 27 mei 2025 is daarom **gegrond**.

In het kader van de maatregel om klager te separeren op 28 mei 2025 komt de klachtencommissie ook tot het oordeel dat van vrijwilligheid geen sprake was, althans dat de klachtencommissie deze vrijwilligheid niet kan vaststellen. Daartoe heeft het volgende te gelden. Na terugkomst op de kamer waren de voor klager gevaarlijke spullen inclusief de stripboeken verwijderd. Hierdoor bestond er voor klager weinig afleiding op zijn kamer. In de ochtend vroeg klager wederom om contact met zijn begeleiding, welk gesprek op dat moment niet kon plaatsvinden. Evenmin kon klager op dat moment roken. De spanningen liepen wederom op. Vervolgens heeft klager zijn kamer vernield en vond opnieuw een separatiemaatregel plaats. Klager werd opnieuw beoordeeld in het kader van een crisismaatregel, maar ook hier werd beoordeeld dat klager instemde met een volgende maatregel tot separatie. De klachtencommissie kan ook uit deze gang van zaken geen intrinsieke vrijwilligheid aan de zijde van klager opmaken. Om die reden heeft de klachtencommissie de Khonraad-stukken opgevraagd, maar deze bleken niet te zijn opgemaakt. Evenmin is op 28 mei 2025 gedwongen behandeling aangezegd conform de vereisten van art. 9.6 WvGGZ. Om die reden is ook de klacht van klager ten aanzien van zijn separatie op 28 mei 2025 **gegrond**.

8. Schadevergoeding

Nu de klachtencommissie de klachten van klager gegrond verklaart met betrekking tot het separeren kan de klachtencommissie ambtshalve een naar redelijkheid vast te stellen schadevergoeding toekennen aan klager. De klachtencommissie houdt de beslissing op dit punt aan en stelt klager in de gelegenheid om zich over een schadevergoeding nader uit te laten binnen twee weken na dagtekening van deze beslissing. Vervolgens stelt de klachtencommissie verweerder in de gelegenheid om te reageren op de standpunten van klager in dit kader. Vervolgens zal de klachtencommissie een beslissing geven ten aanzien van de schadevergoeding.

9. Beslissing

De klachtencommissie verklaart:

- de klachten van klager met betrekking tot het separeren op 27 en 28 mei 2025 **GEGROND**;
- houdt ten aanzien van de schadevergoeding de beslissing aan.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 19juni 2025 door de klachtencommissie, bestaande uit mevrouw XXXX, voorzitter, en de leden mevrouw XXXX en de heer XXXX, psychiater, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.